

fi.remissvar@regeringskansliet.se
viktoria.berg@regeringskansliet.se

Yttrande angående betänkandet Om ekonomiska styrmedel för en mer cirkulär ekonomi (2024:67)

Sammanfattning

- Energimyndigheten välkomnar betänkandet och de analyser som presenteras.
- Energimyndigheten vill understryka vikten av att styrmedel utformas på ett sätt som främjar resurseffektivitet både i termer av energi och material.

Energimyndighetens ställningstagande

Betänkandet innehåller inga konkreta förslag att tillstyrka eller avstyrka, men Energimyndigheten välkomnar betänkandet och de analyser som presenteras. Energimyndigheten anser att en omställning till en mer cirkulär ekonomi måste vara en integrerad del av omställningen till ett mer hållbart energisystem. Energiomställningen innebär en kraftigt ökad efterfrågan på många råvaror, exempelvis olika metaller, där råvaruförsörjningen kan förknippas med sociala, miljömässiga eller geopolitiska risker. För att inte begränsningar i eller oönskade konsekvenser av råvaruförsörjningen ska bli en broms för energiomställningen behövs alla lösningar som minskar behovet av nya råvaror.

På motsvarande sätt behöver energidimensionen integreras i omställningen till en mer cirkulär ekonomi. Framställning av nya material är ofta mycket energikrävande, varmed strategier som minskar behovet av nya material har stor potential att minska energianvändningen. Olika strategier för att uppnå en mer cirkulär ekonomi har emellertid vitt skilda konsekvenser för energianvändningen.

Med det breda angreppssätt som används i betänkandet omfattar cirkulär ekonomi inte bara åtgärder för att cirkulera de råvaror som väl förts in i samhället utan också sådana för att begränsa behovet av råvaror. Det senare täcker många strategier med stora synergier mellan energi- och resurseffektivitet. Exempelvis innebär ett effektivt nyttjande av ytor i byggnader inte bara ett minskat behov av energi för att producera nya byggnader utan också ett minskat behov av energi

för uppvärmning. På liknande sätt innebär olika former av effektivare fordonsutnyttjande inte bara mindre energi för att tillverka fordonen utan också för att förflytta dem, i förhållande till transportarbetet.

I den motsatta änden av skalan finns strategier som i hög grad upprätthåller dagens linjära ekonomi, men där det avfall som uppstår återvinns med mer eller mindre komplicerade processer, eller där avfallet rentav förbränns om än med infångning och återvinning av ingående kolatomer (CCU). I allmänhet kan sägas att desto mer materialen behöver bearbetas för att återvinnas, ju mer energi krävs. En cirkulär ekonomi med tyngdpunkten på att minska samhällets resursbehov och där de resurser som väl är i omlopp kan cirkulera utan större behov av bearbetning (t ex återanvändning framför materialåtervinning; jämför avfallshierarkin), är därmed generellt mer gynnsam ur ett energiperspektiv.

Styrmedel för en mer cirkulär ekonomi behöver alltså utformas på ett sätt som främjar resurseffektivitet både i termer av energi och material. Detta kan kräva en kombination av ekonomiska och andra styrmedel.

De möjliga styrmedelsförändringar som presenteras förefaller, såvitt Energimyndigheten kan bedöma, väl värda att analysera närmare. Energimyndigheten noterar särskilt flera områden som Energimyndigheten berört i nyliga rapporter, såsom mindre fordon och högre fyllnadsgrader¹, effektivt nyttjande av ytor i byggnader², återvinning av vindturbinblad³ och beskattning av ny plast som sätts på marknaden⁴.

Beslut i detta ärende har fattats av tf generaldirektören Caroline Asserup. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningschefen Gustav Ebenå, chefsjuristen Rikard Janson samt enhetschefen Mathias Normand. Föredragande har varit handläggaren Helena Leander.

Detta beslut är elektroniskt signerat i Energimyndighetens ärendehanteringssystem och saknar därför underskrift

¹ Energimyndigheten (2024). *Effektiv användning av energi, effekt och resurser För att underlätta elektrifieringen* (ER 2024:03).

² Energimyndigheten (2024). *Underlag för genomförande av delar av de omarbetade EU-direktiven om energieffektivitet, byggnadersenergiprestanda och förnybar energi – Delredovisning med författningsförslag*.

³ Energimyndigheten (2024). *Förslag för en mer cirkulär hantering av solcellspaneler och vindturbinblad* (ER 2024:11).

⁴ Energimyndigheten (2024). *Styrmedel för CCS och CCU – Avskiljning och lagring respektive användning av koldioxid* (ER 2023:26).